נסברים מים עשויות • ולא תשיבי מחיצות לעשות ספינה כולה כארבע אמות: **אמר לך כמהלכה** • דאיכא למימר האי עטמא דספינה טולטלו אפי' ר"ע מודי דשרי: **כי פליגי בשעמדה** • ובשעת עמידתה קא להו ר' אמותיהן (וללישני בתרלאי על שעת עמידה נחלקו) ואפ"ה שרי ר"ג משום אויר מחיצות: **סיינו דקסני רצו לסמיך** • דמשמע דשרי אפילו לרבי עקיבא אלמא כי אסרי לאו במהלכה אסרי לכ"ע ואינהו הוא דאמרו אגפייהו דעלמא עמדה פתחום ולאו אהדדיהן: **אלא מי אמרת** • בשעמדה דברי הכל אסור דמחיצות לא תשיבי ובמהלכה הוא דפליגי מאי רצו הא לר' עקיבא ורבי יהושע בין מהלכת בין עמדה איסורא הוא: **דיקא נמי** • דבעמדה פליגי: **מכלל דפליגי** • בספינה בתמיה והא "רצו" קתני ומנא להו לרב ושמואל דפליגי בספינה: **אין וספניא** • בגיחותא ופליגי בשעמדה והא דקתני רצו אהלכת: **רבי חנינא בן אחי רבי יהושע** (ג) (הלכה כר"ג בספינה • כעין ספינתו שהיתה מהלכת דלא חיישינן לשמא עמדה ומיהו אפילו בשעמדה פליג רבן גמליאל דומיא דדיר וסהר ואין הלכה כמותו אלא במהלכת אבל עמדה דהייהו דיר וסהר הלכה כר' עקיבא): **כל אותו היום** • שהיו בספינה: **אמי אבא** • רבי יהושע: **אמר** • לערב: **יש תחומין** • איסור תחומין למעלה מעשרה כדמפרש ואזיל: **בעמוד גבוה עשרה ורחב ארבעה** • וכגון דאמר אם אין תחומין אלא מעשרה: **אי** • דלא ניחא המיסתיה: **בקפילה** • כשם מי הוי הילוך אי לא: **כתם ספינה** למעלה מעשרה מהלכת ואינה נחה ודמי לקפילה בתוך ואפ"ה אסור: **אמאי רצו** • הא אין בו שום איסור אפי' עמדה: **ברקק** • פחות מעשרה רקק בלע"ז גרבל"ל: **יוסף שידע** • דלא מינמר שבתא: **בשבתות וי"ט** • דודאי לא אתי משיח האידנא: ואסור

להבריח מים עשויות ורבה מאי טעמא לא אמר כרבי זירא? במהלכת כולי עלמא לא פליגי, כי פליגי בשעמדה, אמר רב נחמן בר יצחק מתני' נמי דיקא דבמהלכת לא פליגי ממאי מדקתני מעשה שבאו מפלגדרסין והפליגה ספינתם בים רבן גמליאל ורבי אלעזר בן עזריה הלכו את כולה ורבי יהושע ורבי עקיבא לא זזו מארבע אמות שרצו להחמיר על עצמן אי אמרת בשלמא במהלכת לא פליגי היינו דמתני' רצו דילמא עמדה אלא אי אמרת פליגי האי רצו להחמיר איסורא הוא! אמר רב אשי מתניתין נמי דיקא דקתני ספינה דומיא דדיר וסהר מה דיר וסהר דקביעי אף ספינה נמי דקביעא אמר ליה רב אחא בריה דרבא לרב אשי הלכתא כרבן גמליאל בספינה, *הלכתא מכלל דפליגי? אין ותתניא חנניא (ה) (בן אחי רבי יהושע) אומר כל אותו היום ישבו ודנו בדבר הלכה, אמש הכריע אחי אבא הלכה כרבן גמליאל בספינה והלכה כרבי עקיבא בדיר וסהר: בעי רב חנניא *יש תחומין למעלה מעשרה או אין תחומין למעלה מעשרה, עמוד גבוה עשרה ורחב ארבעה, לא תיבעי לך דארעא סמיכתא היא כי תיבעי לך בעמוד גבוה עשרה ואינו רחב ארבעה, אי נמי דקאזיל בקפיצה לישנא אחרינא בספינה מאי? אמר רב הושעיא ת"ש מעשה שבאו מפלגדרסין והפליגה ספינתם בים ורבו אי אמרת בשלמא יש תחומין משום הכי רצו אלא אי אמרת אין תחומין, אמאי רצו? כדאמר רבא במהלכת ברקק הכא נמי במהלכת ברקק הא שמעת "פעם ארת לא נכנסו לנמל עד שחשיכה וכו' אי אמרת בשלמא יש תחומין שפיר אלא אי אמרת אין תחומין כי לא היינו בתוך התחום מאי הוי, אמר רבא במהלכת ברקק הא שמעתי שב שמעתא דאיתאמרן בצפר בשבתא קמיה דרב חסדא בסורא בהדי פניא בשבתא קמיה *דרבא בפומבדיתא, מאן אמרינהו, לא אליהו אמרינהו אלמא אין תחומין למעלה מעשרה, לא, דלמא יוסף שידא אמרינהו הא שמעת הריני נזיר ביום שבן דוד באמתר לשתות יין בשבתות וביומים טובים ואסור

לכתחילה משמע דאסור לכתחילה ואפילו לתוך התחום מדאין מזכיר שם יציאתו חוץ לתחום ומשמע דסייר פירי ליה בו איסורא דאפי' בשכר שרי כדאמרינן (שם ד' קנ"ט) שמור לי פירותי שבתחומך ואני אשמור פירותיך שבתחומי וטעם שאסור ליכנס בספינה לומר ריגב"ל משום דדמי לשם בהר ואסור גזירה שמא יעשה חבית של שיטין לי נמי שמא יהניג הספינה והוי כמוליכה ארבע אמות בכרמלית וריגב"ל מדקדק נמי מירושלמי שהבאתי שאסור ליכנס בספינה בשבת מדלא קאמר ת"ק לא בשבת ולא בערב שבת דהוה משמע דב"ה מתירין אפילו בשבת כי היכי דנקט ולא בערב שבת משום ב"ה ואור"י דאותן בני אדם שמדליקין נרות בספינה בערב שבת ואוכלין שם וסומכין על כך להפליג בספינה בשבת לא שפיר עבדי דסוף סוף הם מפליגין בשבת ומה שפירש רשב"ם שמי שנכנס בספינה בשבת אין לו אלא ארבע אמות אין נראה דקיימא לן כרב דאמר אפילו דיר וסהר אלא שבת בתוך מחיצות אלכה כר"ג מדפריך לקמן (ד' מד.) בפשיטות גבי נחמיה בן חגלאי פשיטא דבלא מלו מצרי עסקינן דאי בדמלו מאי תיבעי והאמר רב אלכה כר"ג דדיר וסהר הוה דכרי דאתו למברכתא דאסקינן כל העיר כארבע אמות הייהו כרב אע"ג דרב חגגאל פסיק כשמואל והביא ראיה מחגגיה דאמר אמשם הכריע (בן) אחי אבא כו' אין הלכה כן דהא אמרינן בשבת פרק כירה (ד' מ') הכרעה דבריהם לאו הכרעה היא ועוד דאחי אבא רבי יהושע ואחולק אינו יכול להכריע וכן פסק רב אלפס דקיימא לן כרב באיסורי ועוד דלה רשב"ם לאחיר ליכנס בקרון בשבת ובכרי מוליכו חוץ לתחום וחזר בו משום שמא יפגעו בו ליסטים או שמא יפרוד ואין לו אלא ארבע אמות ואומר ר"י דאפילו ליכנס בו בערב שבת אסור דחזקא בספינה שרי ליכנס בערב שבת אבל הכא כיון דאפשר לו לירד אסור מיהו בספינה אין לו להחמיר אפילו מזדמן לו יבשה שיכול לירד לא פליג רבן בספינה ועוד אם בהמה מנהיג בקרון פשיטא דאסור להשתמש בגבלי חיים שמא יתאוה זמורה: ואסור**

ואתינא מסתני' לשמעתא דקתני והפליגה ספינתם בים וקתני רצו להחמיר על עצמן בשלמא אי אמרת יש תחומין למעלה מי' דאינו מעמא דרבו להחמיר חיישינן דלמא הדר דבמהלכת כ"ע לא פליגי דשרי ומשום חשש שמא עמדה ויש תחומין למעלה רצו להחמיר אלא אי אמרת אין תחומין למעלה מי' ואפי' עמדה שרי אמאי קתני רצו. ואוקימנא מתני' בספינה המהלכת ברקק שפחות מי' פחות מים. ת"ש פעם ארת לא נכנסו לנמל עד כו'. ואי אמרת אין תחומין למעלה מי' [כי לא היינו בתוך התחום מאי הוי] ואוקמה רבה בספינה שהיתה מהלכת ברקק מקום שאין שם מים י' פחות וכאלו בקרקע הים נמשכת. ת"ש מהנך שמעתתא. דאיתאמרן בצפרא דשבתא בסורא בי רב חסדא ובהדי פניא איתאמרן בבי רבה בפומבדיתא לאו אליהו אמרן. ובקפיצה הלך. וש"מ אין תחומין למעלה מי' פחות והדחינן לא יוסף שידה אמרן. ת"ש

יג א ב מיי' פכ"ז מהל' שבת הלכה ג טור ש"ע א"ח סי' תד:

רבינו חננאל

אלעזר בן עזריה הילוך דדיר אפו הילוך דבקעה משום דדיר ובקעה ב' מקומות נינהו דיר לחוד ובקעה לחוד ולא גזרי מקום אפו מקום אבל מלטול אפו הילוך דחד מקום הוא אמרינן גזרה שמא ימשך אחר חפצו חבי נמי דגזרי. ור' יהושע ור' עקיבא נמי ממאי דמשום דגזרי הוא אלמא משום דמבריר כי אמרינן כל העיר כד' אמות דמיא היכא דשבת באויר מחיצות מבע"י אבל היכא דלא שבת באויר מחיצות מבעוד יום כגון האי שנתנוהו בזה הדיר נויים בשבת אין לו אלא ד' אמות ולאו משום דגזרי הילוך דיר אפו הילוך דבקעה. וכן פלטול אפו הילוך נמי לא גזרי ולא קמה הא דרב הונא בר נתן: אמר רב הלכה כר"ג בדיר וסהר וספינה שמהלך את כולה. ושמואל אמר הלכה כמותו בספינה בלבד שמהלך את כולה מ"מ רבה אמר הואיל ושבת באויר מחיצות מבע"י שהרי הוא יושב מע"ש בזו הספינה ר' זירא אמר הואיל וספינה נטלתו מתוך ד' ומנחתו לסוף ד' הלעולם לא עקר הניח חוץ לד' אמות ואמרינן מאי ביניידו איכא בינייהו שנפחתו דופני הספינה לרבה אסר לר' זירא מותר אי נמי בקושץ ספינה לספינה לרבה דאמר הואיל ולא שבת באויר מחיצות מבע"י אסור האי נמי דקשץ לאו באויר הני מחיצות שבת דהא ספינה אחרת קשץ ולר' זירא מותר. רבה אמר בספינה מהלכת כ"ע לא פליגי דשרי. כי פליגי בעומדת. דייקא מתני' כוותיה דקתני והפליגה ספינתן בים אי אמרת בשלמא במהלכת לא פליגי היינו דקתני רצו להחמיר על עצמן מכלל דשרי אלא אי אמרת פליגי האי רצו איסורא הוא. ורב אשי נמי דייק מדקתני לספינה גבי דיר וסהר דומיא דידהו מה דיר וסהר דקביעי וקיימי אף ספינה נמי קביעה ורב וקיימה ואע"ג דרב ושמואל הלכתא כרב באיסורי בהא קי"ל כשמואל דהא תניא כוותיה דתניא חנניא אומר כל אותו היום ישבו ודנו בהלכה לאמש הכריע אחי אבא בינייהו וא' נראין דברי ר"ג בספינה דברי ר' עקיבא בדיר וסהר: בעי רב חנניא יש תחומין למעלה. מי' פחות אם לא בעמוד גבוה י' ורחב ד' לא תיבעי לך דכי ארעא סמיכתא דמי כי תיבעי לך עמוד גבוה י' ורחב ד' פחות אי נמי דקא אזיל בקפיצה

נוסח (מאיר)

רבה אומר דאמר רב ולא פי' לה פטאמא בספינה אבל מאבן מהלכת כ"ע לא פליגי דאסורה כבולו

מהנה

◇ הוכחות לר' הגאונים מן רבה בעינן פסינה ו' מהלכת כו' (ל"ל ו"ל) לא פליגי דאסורה מחלוקת 2 - בעומדת מחלוקת

נוסח א

יש תחומין למעלה מעשרה או אין

מהנה

△ נסיונות לבעל ה' ש

▽ אין

דגיעת ר' האפטריות בכל נסיון הנ"ל